

Список використаних джерел:

1. Нестеренко О. Форензик аудит як ефективний засіб протидії внутрішньо-корпоративному шахрайству в умовах війни. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2024. № 5. С. 392–405.
2. Стецюк О., Чубай В. Способи запобігання та виявлення фінансового шахрайства на підприємстві. *Молодий вчений*. 2023. № 3 (115). С. 120–127.

УДК 346.72:351.72 (477)

Булкот Ганна Вікторівна,
к.е.н., доцент кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ КОНТРОЛЮ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах реформування економічної системи України контроль публічних закупівель набуває особливої значущості як механізм забезпечення ефективного та прозорого використання державних ресурсів. Попри впровадження цифрових технологій, зокрема системи Prozorro, залишається низка викликів, пов'язаних із корупційними ризиками, зловживаннями та недостатньою ефективністю наглядових механізмів. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах воєнного стану, що зумовлює необхідність балансування між швидкістю процедур і забезпеченням належного рівня контролю. Таким чином, аналіз сучасних викликів у сфері публічних закупівель є важливим для розробки стратегій їхнього вдосконалення та посилення підзвітності [2, с. 31].

У контексті еволюції цифрових технологій у сфері публічних закупівель система Prozorro відіграє ключову роль у забезпеченні прозорості тендерних процедур, що сприяє мінімізації корупційних ризиків та посиленню конкурентного середовища. Принцип «усі бачать усе» забезпечує відкритий доступ до тендерної документації, контрактів і закупівельної історії, що уможливорює громадський та професійний контроль. Запровадження автоматизованих алгоритмів моніторингу дозволяє здійснювати системний аналіз транзакцій, ідентифікуючи ризикові операції на основі формалізованих критеріїв.

Водночас існує низка викликів, зокрема структурна неоднорідність відкритих даних, що ускладнює їх обробку та вимагає спеціалізованих аналітичних ресурсів. Крім того, низький рівень цифрової грамотності замовників та учасників тендерів обмежує ефективність застосування електронних інструментів, що може провокувати процедурні порушення.

Автоматизовані аналітичні системи, хоча й здатні виявляти аномальні транзакції, стикаються з проблемою адаптації до динамічних схем зловживань та обхідних стратегій.

Для покращення ситуації необхідно посилити інтероперабельність та стандартизацію даних, забезпечити інституційну підтримку цифрової грамотності учасників ринку, а також розширити застосування штучного інтелекту та предиктивної аналітики у виявленні ризикових патернів. Інтеграція цих підходів сприятиме підвищенню ефективності контролю та формуванню більш прозорої екосистеми державних закупівель [1].

Сфера публічних закупівель залишається однією з найбільш уразливих до корупційних зловживань, серед яких домінують такі схеми, як змова між учасниками тендерів, маніпулювання технічними вимогами, штучне завищення цін та укладання контрактів із пов'язаними суб'єктами. Ефективна протидія цим практикам передбачає інтеграцію багаторівневих механізмів громадського контролю, зокрема через діяльність незалежних аналітичних центрів та активістських ініціатив, а також посилення ролі спеціалізованих антикорупційних органів, зокрема НАБУ та НАЗК, які здійснюють моніторинг тендерних процесів і розслідування правопорушень. Водночас нормативно-правова еволюція включає запровадження жорсткіших санкцій за маніпуляції у закупівлях, удосконалення процедур оскарження та розширення функціоналу цифрових інструментів, що забезпечують автоматизоване виявлення аномальних транзакцій, сприяючи зміцненню доброчесності у сфері державних закупівель [3, с. 261].

Також слід зазначити, що запровадження воєнного стану зумовило необхідність спрощення процедур публічних закупівель, що, хоча й сприяє оперативному забезпеченню критичних потреб, водночас створює значні ризики неефективного витрачання бюджетних коштів через обмежений рівень конкуренції та недостатній контроль. Особливої складності набуває балансування між секретністю та підзвітністю у закупівлях для ЗСУ, де необхідність приховування стратегічної інформації ускладнює громадський моніторинг та аудит. У цьому контексті вагоме значення мають механізми зовнішнього контролю, що здійснюються міжнародними партнерами та фінансовими донорами, які вимагають дотримання принципів прозорості й цільового використання ресурсів, сприяючи посиленню інституційної спроможності держави у сфері закупівель під час війни [2, с. 34].

Отже, сучасна система контролю публічних закупівель в Україні, попри цифровізацію та антикорупційні заходи, залишається вразливою до ризиків неефективного управління, маніпуляцій і корупції. Воєнний стан ускладнив баланс між швидкістю процедур і прозорістю, що потребує вдосконалення механізмів моніторингу та аудиту. Основні вектори покращення включають підвищення цифрової грамотності, стандартизацію відкритих даних, розвиток автоматизованої аналітики та посилення громадського й міжнародного контролю. Реалізація цих заходів сприятиме створенню ефективної, прозорої та підзвітної системи публічних закупівель.

Список використаних джерел:

1. Вальковець А., Поляк К. Сучасний стан та перспективи розвитку електронних публічних закупівель в Україні. *Економіка та суспільство*. №49. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2261> (дата звернення: 25.03.2025). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-1>.
2. Педченко Н., Кудачький О., Педченко М. Публічні закупівлі в Україні: переваги на недоліки. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. Сер.: «Економічні науки». №2 (108). С. 31–35. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-2-4>.
3. Сірко В. С. Корупційні ризики в публічних закупівлях: аналіз корупційних ризиків та методів їх мінімізації, включаючи законодавчі та організаційні заходи. *Юридичний науковий електронний журнал*. №9. 2024. С. 260–262. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-9/60>.

УДК 657.6

Дядюн Олена Олександрівна,
*PhD зі спеціальності «Облік і оподаткування»,
головний бухгалтер ТОВ «МІК «СТАРТ»
м. Київ, Україна*

АУДИТ ПЕРШОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МСФЗ: ФОКУС УВАГИ ТА ПРАКТИЧНІ ВИКЛИКИ

Оскільки всі великі підприємства в Україні є такими, що становлять суспільний інтерес, то і процес переходу на МСФЗ в цілому по країні є перманентним: на певному етапі свого розвитку конкретне підприємство з середнього переходить в категорію великого і, як наслідок, має звітувати за МСФЗ. Також поширеною причиною використання МСФЗ в якості концептуальної основи є вимоги інвесторів чи материнської компанії. Перехід на МСФЗ вимагає ретельної трансформації облікових даних та врахування нових вимог до розкриття інформації. Перша фінансова звітність за МСФЗ є викликом як для самого підприємства, так і для його аудитора, оскільки містить низку коригувань, оцінок та розкриттів відповідно до МСФЗ 1 [1]. У цьому контексті аудит першої фінансової звітності має надважливу роль у забезпеченні її достовірності, підтвердженні відповідності новим для підприємства стандартам та ідентифікації можливих ризиків викривлення.

«Перша фінансова звітність підприємства за МСФЗ – це перша річна фінансова звітність, у якій суб'єкт господарювання застосовує МСФЗ і при цьому чітко та без застережень стверджує в цій фінансовій звітності про відповідність МСФЗ» [1]. Відповідно до п. 21 МСФЗ 1 перша звітність містить щонайменше три звіти про фінансовий стан (наприклад, 01.01.2024, 31.12.2024, 31.12.2025 – за умови, що датою переходу є 01.01.2024 р.). Отже, маємо більш масштабний обсяг перевірки порівняно зі звичайним аудитом: більша кількість періодів, наявність перехідних приміток, більший обсяг розкриттів та